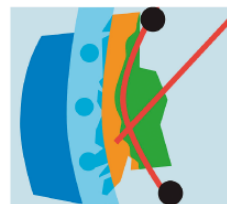

**Rapport från projektet
Kustzonsplanering och Landsbygds-
utveckling i norra Bohuslän**

Lysekil
Munkedal
Sotenäs
Strömstad
Tanum

Projektet kustzonsplanering och landsbygdsutveckling

Resultat och förslag till fortsatt utveckling

**Författare:
Ann-Carin Andersson
Elsie Hellström**

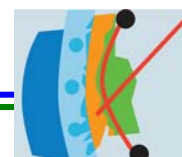
Datum: 2010-01-18

Projektet finansieras av Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Västra
Götalands län, Västra Götalandsregionen, NUTEK och kommunerna.

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Värden	3
1.2 Strukturbild.....	3
2 Tematiska arbetsgrupper	6
2.1 Temagrupp Nuläge	7
2.2 Temagrupp Båtliv	8
2.3 Temagrupp Vindkraft	11
2.4 Temagrupp VA och utsläpp av närsalter	15
2.5 Temagrupp Vårt Kulturarv	19
2.6 Temagrupp Verksamhetsområden	21
2.7 Temagrupp Boende	22
2.8 Temagrupp Besöksboende.....	25
2.10 Rapporter.....	26
3 Samverkande organisation	28
3.1 Projektets organisation och arbetsformer	28
3.2 Projektresultat.....	29
3.3 Analys av dagens situation	30
3.4 Temagrupper	31
3.5 Exempel på strategisk organisation	31
3.6 Förslag framtida utveckling.....	34

1 Inledning

Projektet kustzonsplanering och landsbygdsutveckling har bedrivits i kommunerna i norra Bohuslän under 2007-2009. Verksamheten under åren har beskrivits i en rapport "Verksamhet 2007- 2009". De huvudsakliga resultaten från projektet som är möjliga att dokumentera i rapportform redovisas helt eller delvis i denna delrapport samt i de rapporter som de tematiska arbetsgrupperna har skrivit. Rapporterna finns på projektets hemsida www.tillvaxtbohuslan.se.

I rapporten anges om resultaten i form av riktlinjer och förslag är politiskt beslutade eller inte. Flera förslag har presenterats i projektets slutfas och kommer därför att politiskt behandlas först efter projekttidens utgång.

1.1 Värden

Norra Bohuslän är attraktivt och har många värden som man vill värna om som en bas för framtida utveckling och handlingsplan. Projektet hade sin uppkomst i det faktum att vi är attraktiva men att också det utgör en risk för en alltför hög exploatering av den kustnära områdena.

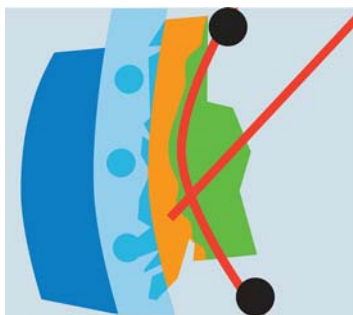
Under 2007 beslutade kommunledningarna att de värden som våra kommuners attraktivitet vilar på är:

- Naturen och landskapsbilden
- God tillgänglighet till natur och hav
- Kulturhistoriska värden
- Levande kustsamhällen

Dessa värden skall bevaras och stärkas av projektets resultat.

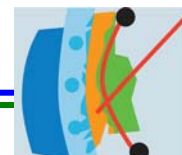
1.2 Strukturbild

Under 2008 utvecklade projektorganisationen gemensamma synsätt som resulterade i en strukturbild med delstrukturer. Inom varje delstruktur samt avseende mellankommunal samverkan har kommunerna kommit överens om viktiga utgångspunkter för formulering av gemensamma planeringsbeslut.

Delstrukturerna är:

- Öppet hav (mörkblå färg)
- Skärgården (ljusblå)
- Kustnära områden (orange)
- Inland (grönt)
- Infrastruktur (röd linje)
- Regionala servicecentra (svart punkt)

Överenskommelserna som har antagits av resp. kommuns fullmäktige under hösten 2009 är:

Öppet Hav

Vi är överens om:

- att öppet hav utgör gränsöverskridande vatten vilket innebär nationella och globala hänsyn.
- att resursanvändning skall ske med miljömålen i fokus. Fiske, sjöfart och energiproduktion är viktiga prioriteringar för våra kommuner.
- att risker i samband med sjöfart skall uppmärksammas

Skärgården

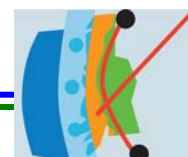
Vi är överens om att:

- att skärgården utgör basen för våra unika natur- och kulturvärden även i ett nationellt perspektiv.
- att en levande skärgård utgör en av de viktigaste förutsättningarna för vår attraktionskraft
- att allmänheten skall ha tillträde till strandzonen
- att naturbruk skall ske med hänsyn till de stora natur- och kulturvärden som skärgården utgör
- att risker i samband med sjöfart skall uppmärksammas

Kustnära områden

Vi är överens om:

- att vattenkontakten utgör en av de viktigaste förutsättningarna för besöksnäringen, havsanknutna yrkesverksamheter inkl sjöfart och ett attraktivt boende och därför skall allmänhetens tillträde till strandzonen säkerställas
- att vi skall stärka de lokala centra som utgör viktiga noder för samhällsservice
- att inte belasta kustnära områden med nya verksamheter och anläggningar som med fördel kan lokaliseras i inlandet
- att tydliggöra, sprida kunskap om och bevara och utveckla de natur och kulturvärden som de kustnära områdena hyser
- att kustnära området rymmer naturresurser som skall utvecklas för naturbruk

Infrastruktur

Vi är överens om att:

- skapa infrastruktur som är långsiktigt hållbar där IT, flexibla arbetssätt och attraktiv kollektivtrafik utgör en viktig del
- utveckla hållbara lokala transporter
- verka för mellankommunala gång- och cykelstråk
- lokalisera ny bebyggelse som stöder ny och befintlig kollektivtrafik
- utveckla möjligheterna för sjöfart och båtliv
- samordna energiproduktion och -distribution

Inland

Vi är överens om:

- att utveckla boendemiljöer, verksamhetsmiljöer och besöksnäringen i inlandet
- att inlandet rymmer höga natur- och kulturvärden som ska värnas och utvecklas för friluftsliv och besöksnäring.
- Basnäringen jord och skog
- att inlandet rymmer stora opåverkade områden, med värden som ska skyddas
- att inlandet rymmer naturresurser som skall utvecklas för naturbruk

Regionala servicecentra

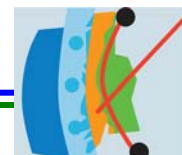
Vi är överens om:

- Att starka regionala servicecentra skapar bättre förutsättning för service, kompetens och arbetstillfällen som vi inte kan erbjuda själva
- Att starka regionala servicecentra skapar möjlighet för en befolkningstillväxt hos oss
- Att regionala servicecentra erbjuder service, attraktiv kultur och arbetsplatsmiljöer för oss
- Att tillgång till regionala servicecentra kräver attraktiv infrastruktur och kollektivtrafik

Samverkan

Vi är överens om:

- att vi genom samverkan inom och mellan våra kommuner kan utveckla effektivare och starkare organisationer

-
- Att samverkan skapar ekonomiskt underlag. Vi ska utveckla långsiktiga samverkansformer för det dagliga arbetet

2 Tematiska arbetsgrupper

Olika frågor har studerats i tematiska arbetsgrupper som har bestått av tjänstemän från olika kompetenser, kommuner och samverkande organisationer som länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen och Västsvenska turistrådet.

De tematiska arbetsgrupperna har varit:

- GIS
- Nuläge- Planeringsunderlag och statistik
- Skärgården - Båtplatser och natur
- Vindkraft
- VA och utsläpp av närsalter
- Vårt kulturarv
- Hållbar utveckling
- Verksamhetsområden
- Boende- helår och delår
- Besöksboende

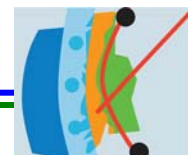
Resultaten från arbetsgrupperna har redovisats i en eller flera rapporter. I varje rapport har gruppen lämnat förslag till utveckling i följande uppdelning:

- Riktlinjer för bl a användning av mark och vatten
- Förslag till fortsatt utredning och utveckling
- Framtida samverkande organisation

Riktlinjerna bör bearbetas för att beslutas politisk av resp kommun men har i de flesta fall inte hanterats av den politiska organisationen.

Förslag till fortsatt utredning föreslås tas till reviderad handlingsplan. Genomförande av flera förslag innebär att en samverkande organisation skall finnas. Framtida samverkande organisation presenteras och utvecklas vidare i ett separat avsnitt i denna rapport.

Nedan redovisas för sammanfattning av respektive temagrups rapport samt de utvecklingsförslag som temagruppen föreslagit.

2.1 Temagrupp Nuläge

2.1.1 Sammanfattning

I den tematiska arbetsgruppen Nuläge deltog tjänstemän från kommunerna som i sin tjänst arbetar med statistik, en tjänsteman från länsstyrelsen, en tjänsteman från Västsvenska turistrådet samt två tjänstemän från projektledningen. Nuläge har haft följande 2 uppdrag.

Hur många bedriver vi verksamhet för? .

Beskriv och analysera boende och byggande i kommunerna, beskriv utvecklingen mellan 1975 och 2005.

Temagruppen nuläge har arbetat med att utveckla ett sätt att belysa hur många människor de nordbohuslänska kommunerna bedriver verksamheter för. I detta arbete har vi använt begreppet vistande som alltså står för individer som befinner sig i kommunen en viss tid och på så sätt tar kommunal service i anspråk. För att visa hur högt trycket är på den kommunala servicen under högsäsong har vi valt att beräkna antalet samtidigt vistande.

Beräkningarna av antalet vistande visar tydligt att under högsäsong så planerar de fem nordbohuslänska kommunerna för inte enbart för sina knappt 60 000 invånare utan antalet människor i området mer än tredubblas och uppgår till närmare 200 000.

Analysen av boende och byggande i kommunerna visar att under 70-talet och slutet av 80-talet/början av 90-talet skedde en stor byggnation. Under hela perioden 1975-2005 har antalet bostäder ökat kraftigt. Antalet invånare har inte alls ökat i samma utsträckning.

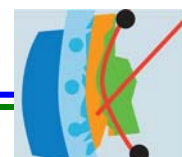
Arbetet i temagrupp Nuläge har tydligt visat vilken undanskymd plats statistik och planeringsunderlag har i de kommunala organisationerna. För att visa hur samarbetet kring statistik- och planeringsunderlag skulle kunna utvecklas beskriver vi hur det ser ut i nuläget samt hur det ser ut i två exempelkommuner med 60 000 respektive ca 200 000 invånare.

2.1.2 Förslag till fortsatt utredning

Här följer förslag till framtida utveckling som formulerats av temagrupp Nuläge. Dessa förslag har presenterats i projektets slutfas och kommer därför att behandlas politiskt först efter projektidens utgång.

Det intresse och de diskussioner som beräkningarna kring antalet vistande visar tydligt att det finns ett behov av dessa siffror hos en rad olika aktörer i kommunerna. Mot bakgrund av det föreslår vi fortsatt utredning/samarbete vad gäller följande:

- Årlig uppdatering av vistande-tabellen

-
- att respektive kommun i dialog med berörda aktörer i kommunen gemensamt gör en uppskattning av antalet dagsbesökare

2.1.3 Förslag till framtida organisation

Här följer förslag till framtida organisation som formulerats av temagrupp Nuläge. Dessa förslag har presenterats i projektets slutfas och kommer därför att behandlas politiskt först efter projekttidens utgång.

I arbetet inom projektet Kustzonsplanering och landsbygdsutveckling har framkommit att det finns ett antal frågor, framförallt av övergripande karaktär, där det är tydligt att kommunerna bör fortsätta att samarbeta och samverka i betydligt högre grad än vad som hittills har varit fallet.

Att samverka i nätverk har fördelar på flera sätt:

- En person kan ta fram extern statistik för samtliga kommuner - man tjänar tid
- Man kan jämföra sig med varandra och får en bättre bild av nuläget i kommunen som omvärlden
- Man är flera som kan diskutera tolkning av statistik, tolkning av omvärlden

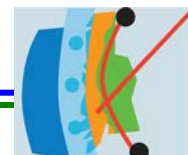
För att stärka det långsiktiga arbetet med statistik har temagruppen nuläge redan bildat ett eget nätverk som skall träffas och ta fram gemensam statistik, gemensamt tolka statistik och vid behov driva gemensamma projekt. Sammankallande i nätverket är den statikansvariga i den kommun som även uppbär ordförandeskapet i Tillväxtsekreteriatet.

2.2 Temagrupp Båtliv

2.2.1 Sammanfattning

Norra Bohuslän är den i särklass populäraste kuststräckan för båtturism i hela landet. Över 27% av alla gästhamnsbesök i Sverige görs på sträckan Lysekil – Strömstad. Den enskilt största gästhamnen är Södra hamnen i Strömstad och Koster är den mest populära båtdestinationen med över 160 000 person övernattningar i fritidsbåt i arkipelagens gäst- och naturhamnar. Beläggningen är mycket ojämn och i juli månad sker en systematisk överbeläggning i nästan alla gästhamnar i Norra Bohuslän.

Det i norra Bohuslän omfattande båtlivets intressen måste på ett tydligt och långsiktigt sätt hanteras och sätta avtryck i kommunernas översiktsplanering där huvuddragen i mark- och vattenanvändningen läggs fast. Behov, anspråk och konsekvenser av ianspråktagande måste belysas.

Det är på många sätt värdefullt om kommunerna i Norra Bohuslän kan enas om en samsyn så långt som möjligt om hur båtlivets intressen skall tillvaratas och hanteras i den fysiska planeringen.

Under punkt 2.7, sid 9, finns ett antal exempel på lösningar som kan förbättra tillgängligheten till havet utan att det nödvändigtvis måste tillskapas fler traditionella båtplatser – Stapelförvaring av båtar på land, fler och rätt lokaliserade sjösättningsramper med möjlighet att parkera bil och trailer är ett par exempel.

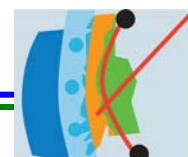
Under punkt 3, sid 11, finns en sammanställning över framtida undersökningar/uppdrag som inte kunnat utföras inom projektiden. Båtlivsgruppen anser att det är värdefullt att dessa undersökningar/uppdrag fullföljes och slutförs för att kommunerna skall kunna ta fram ett bra gemensamt planeringsunderlag för båtlivets anspråk och konsekvenser.

Under punkt 5, sid 14, redovisas förslag till riktlinjer som föreslås utgöra en gemensam grund för en samsyn på båtlivsfrågorna när det gäller hur de skall hanteras och värderas i den fysiska planeringen.

2.2.2 Riktlinjer för användning av mark och vatten:

Nedanstående riktlinjer föreslås utgöra en gemensam grund i den fysiska planeringen för hantering av båtlivets anspråk och konsekvensen av dessa. Riktlinjerna föreslås antas i var och en av de i projektet deltagande kommunerna.

- Kommunerna i norra Bohuslän skall verka för en jämnare beläggning i gästhamnarna över året vilket skulle innebära att trivsel och säkerhet ökar.
- Med hänsyn till de stora natur- och kulturvärdena som finns längs kusten skall eventuella nya båtplatser tillskapas i befintliga hamnar eller redan påverkade områden.
- Redan påverkade områden kan vara: gamla industrihamnar, outnyttjade fiskehamnar, djuphamnar, gamla utlastningsplatser, vissa gamla stenbrott.
- Vid etablering av nya hamnanläggningar i redan påverkade områden skall hänsyn tas till infrastruktur och befintlig trafiksituation.
- Vid nyetablering av hamnar i redan påverkade områden skall dessa samlas i få stora enheter.
- Utanför befintliga hamnar och redan påverkade områden skall inga ytterligare båtplatser tillskapas.
- Kommunerna skall verka för en förbättrad tillgänglighet till havet genom alternativa lösningar såsom stapelförvaring av båtar på land och utökning av ramper med tillhörande parkeringsplatser.

-
- Vid all planering för bostäder skall båtlivsfrågorna, dvs båtplatser och tillgången till hav och skärgård belysas. Detta skall gälla arbeten med Översiktsplan, Fördjupade översiktsplaner och detaljplaner.

2.2.3 Förslag till fortsatt utredning och utveckling

Ankarförtöjningens påverkan på havsbottnar – Pilotstudie av Dannemarks naturhamn

Kartläggning av önskemål om framtida utbyggnad av kommunalt- och privatdrivna hamnar och marinor.

Sjömacksproblematiken – Inventering och status.

Byggnader för båtförvaring. Inventering, nulägesanalys och trender.

Inventering av gamla industrihamnar, djuphamnar, fiskehamnar, utlastningsplatser som av olika orsaker inte brukas längre.

Undersökning av möjligheterna till förtätning av befintliga hamnanläggningar.

Behov och lokalisering av mottagningsanläggningar för båtavlopp.

Regler och tillsyn för spolplattor och slamavskiljare vid båtupptagningsplatser.

Behovet och tillgång av miljöstationer för hantering av miljöfarligt avfall från båtlivet.

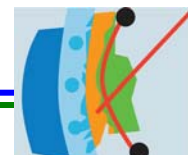
Kommunerna bör aktivt verka för en ändring av plan och bygglagen så att bryggor blir bygglovspliktiga.

Vid planering för utökning av hamnar och för anläggande av nya hamnar bör möjlighet till etablering och lokalisering av sjömackar studeras.

2.2.4 Framtida samverkande organisation

För att kunna arbeta kommunövergripande med båtlivsfrågorna även efter projektets avslut så föreslår "Båtlivsgruppen" att det inrättas en permanent samverkansgrupp kring båtlivsfrågorna där samtliga fem kommuner är representerade. Denna grupp bör bestå av minst en planerare, en miljöutredare eller motsvarande samt en hamnchef. Det bör finnas en sammankallande för gruppen och en kontaktman per kommun. Gruppen bör till sin sammansättning vara flexibel och deltagarna kunna variera utifrån de frågor som är aktuella vid varje enskilt tillfälle sett över tid. Denna grupp skall även utgöra kommunernas kontaktyta i båtlivsfrågor gentemot Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen m.fl. aktörer.

2.2.5 Båtlivsgruppens förslag till beslut

-
- att uttala att båtlivet utgör en viktig faktor för attraktiviteten för såväl helår- och delårsboende som för besöksnäringen.
 - att inrätta den i rapporten under pkt 6 föreslagna permanenta samverkansgruppen för båtlivsfrågorna.
 - att anta riktlinjer för den fysiska planeringen under pkt 5 på sid 14.
 - att övriga frågor och föreslagna utredningar som kommenteras och föreslås i denna rapport tas om hand och inarbetas i den handlingsplan som kommer att tas fram av Kommunchefgruppen.

2.3 Temagrupp Vindkraft

2.3.1 Sammanfattning

Vindgruppen fick i uppdrag att redovisa ett gemensamt förslag till hur vindkraftsfrågorna skall hanteras i norra Bohuslän. Förslaget som vindgruppen redovisar i denna rapport är gemensamma lokaliseringsprinciper för vindkraft.

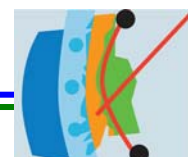
Vindgruppen skulle även redovisa hur mycket vindkraft som maximalt får plats i norra Bohuslän. Hur mycket vindkraft som krävs för att vara självförsörjande. Hur mycket vindkraft som krävs i 2 till 3 kommuner för att täcka självförsörjningen för alla fem kommunerna.

I norra Bohuslän finns ca 50 stycken vindkraftsverk i drift. Det har dessutom lämnats ett antal tillstånd för ytterligare vindkraft. Byggnationstakten är dock långsam beroende på en bristande kapacitet i ledningsnätet.

Genom att använda skyddsavstånd till befintlig bebyggelse, vägar mm har de områden som kan vara möjliga för vindkraft utkristalliserats. Om man bortser från alla andra faktorer så som topografi, markförhållande och naturvärden skulle man inom dessa områden teoretiskt kunna få plats med 1100 vindkraftverk. Denna siffra är den maximalt teoretiska mängd vindkraft som kan få plats i hela norra Bohuslän.

Genom att ta hänsyn till markförhållanden, känsliga natur- och kulturområden, markhushållning och landskapsbilden mm har kommunerna i norra Bohuslän kommit fram till en rimlig teoretisk maximal utbyggnad av ca 375 verk

Det krävs ca 200st 3MW – vindkraftsverk för att erhålla en självförsörjning på el för de fem kommunerna i norra Bohuslän.

Att uppnå självförsörjningsnivån 200 st 3MW- verk är inte något problem att uppnå med de befintliga 50st verken som är uppförda och att resterande 150st verk tillkommer i Strömstads, Tanums och Munkedals kommuner.

Det behövs alltså inte tillkomma fler verk i Lysekil och Sotenäs för att uppnå självförsörjningsnivån.

Riktlinjer för användning av mark och vatten

Följande riktlinjer har beslutats av samtliga kommuner utom Lysekil och återfinns i vindbruksplaner och översiktplaner:

Inom område med riksintressen enligt 3 kap miljöbalken (naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv) får inga nya vindkraftverk uppföras, så till vida området inte redan anses vara stört och etableringen ej påtagligt skadar riksintresset.

Nyetablering av vindkraft i områden av riksintresse enligt 4 kap 3§ miljöbalken, den obrutna kusten, bör undvikas, så till vida området inte redan anses vara stört och etableringen ej påtagligt skadar riksintresset.

Stora opåverkade områden skall i görligaste mån bevaras och en etablering av vindkraft inom dessa områden är därför olämplig.

I och intill ”Tysta områden” får verksamheter som alstrar ljud över 30 dB(A) inte förekomma.

Områden med förordnande enligt 7 kap 2-13§§ miljöbalken, strandskydd, reservat mm, skall undantas från etablering av vindkraft.

Områden med förordnande om Landskapsbildskydd enligt 19§ naturvårdslagen skall beaktas vid etablering av vindkraft.

Etablering av vindkraft till havs är inte aktuellt.

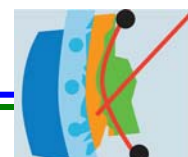
Viktiga rekreationsområden bör i största möjligaste mån undantas från vindkraftsetablering.

Inom Natura 2000 områden får ingen vindkraft etableras, dessutom omfattas dessa områden av ett skyddsavstånd på minst 500m.

Som skyddsavstånd mellan vindkraftsverk och kraftledningar används verkets totalhöjd +10 meter.

Som skyddsavstånd mellan vindkraftsverk och större vägar används 1,5 ggr totalhöjden.

Vandringsleder utgör inget direkt hinder för vindkraftsetableringar. Ett skyddsavstånd mellan vindkraftverk och utmärkta vandringsleder på 1,5 ggr totalhöjden bör tillämpas. Om vindkraft etableras närmare bör leden flyttas.

Skyddsavståndet till bostadsbebyggelse skall vara sådant att gällande riktvärdena för buller (40 dB(A) nattetid vid fasad) och praxis för reflexer/skuggor klaras. (400- 500 meter)

Till kyrkor gäller ett skyddsavstånd på 500m.

Till tätorter gäller ett skyddsavstånd på 1000m.

Vid prövning av vindkraftsetableringar skall befintlig bullerstörning utgöra en positiv lokaliseringsfaktor för vindkraft.

Vindkraftverk skall placeras i grupper om minst 3 verk på sådant sett att dessa kan läsas samman i landskapet.

Detaljplan krävs endast då det finns en intressekonflikt om marken vid en föreslagen etablering.

Verk som medför blyxtljussken skall ej uppföras. I dagsläget (nov 2008) gäller detta verk med en totalhöjd på mer än 150 m.

Innebörden av dessa principer ovan redovisas på bifogad karta där vita områden är teoretisk möjliga att etablera vindkraft på.

Småskalig vindkraft (gårdswerk, hobbyverksverk, dvs verk med en totalhöjd upp till 30m)

med liten påverkan på omgivningen samt

med huvudsakligt syfte att försörja en eller en mindre grupp fastigheter/gårdar/hushåll.

Verk som har en högre totalhöjd än 30m, eller som medför en påtaglig påverkan på omgivningen, skall prövas utifrån vindkraftsplanens ställningstagande som storskalig vindkraft.

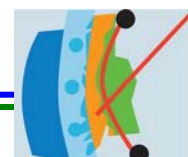
Verket bör inte ha en högre totalhöjd än avståndet till tomt-/fastighetsgräns.

Verk skall i första hand placeras i anslutning till övrig bebyggelse på fastigheten. Skäligt skyddsavstånd till bostadsbebyggelse skall dock hållas.

Bygglovsprövning skall ske med hänsyn till övriga ställningstaganden och utpekade intressen i översiktsplanen – exempelvis riksintressen, tysta områden och områden med utpekande natur- och kulturvärden.

2.3.2 Förslag till fortsatt utredning och utveckling

Vid varje miljöprövning av vindparker skall kommunen uttala sig om det stämmer med kommunens markanvändning. Kommunen har såkallat vetorätt om vad marken är bäst lämpad till. Avvägningen ligger på resp. kommun att göra.

Ett stort hinder för utbyggnad av vindkraft är att befintliga kraftledningar inte är dimensionerade för att ta emot elkraft från norra Bohuslän. Befintlig kapacitet i våra fem kommuner är i princip förbrukad. Det är mycket oklart med finansieringen av de nya kraftledningar som krävs för att ta emot vindkraftelen. Någon tidplan finns inte heller på när det kan bli klart med nya ledningar. Det kommer att ta tid med såväl tillståndsprövning av nya ledningsgator som tid för utbyggnaden. Det rör sig om många år innan tillräckliga ledningsnät finns på plats.

Våra fem kommuner borde tillsammans uppvakta både nätägarna och staten om denna problematik. Både finansieringen och tidplan för utbyggnad bör klargöras.

Vissa kommuner har en möjlighet att bygga ut riktigt många vindkraftverk.

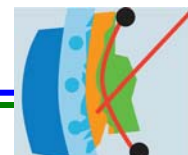
Det kan då tyckas att en etappvis utbyggnad skulle kunna ha sina fördelar. Man skulle då efter första utbyggnaden kunna fundera på hur det har påverkat landskapsbilden i ett större sammanhang och om markanvändningen blivit bra. Anser man att tillräcklig hänsyn tagits till landskapsbilden och att det är en lämplig avvägning med markresurser skett så kan nästa etapp släppas fram.

2.3.3 Framtida samverkande organisation

Samverkan bör ske fortlöpande vad avser uppdatering av vindbruksplaner och riktlinjer för vindbruk.

Flera av de föreslagna lämpliga vindområden som ligger i kommunernas vindplaner ligger i eller i direkt anslutning till kommungränserna. Det bli därför viktigt att hitta former för en dialog mellan resp. kommuner när ett projekteringsunderlag finns framme för en vindpark som ligger intill en kommungräns. Informations- och samrådsmöte hålls lämpligen för varje vindpark, med sakägare och berörda. Då är det lämpligt att angränsande kommun blir kallad till detta möte, så att synpunkter från det hållet kommer fram så tidigt som möjligt.

Det blir tjänstemän från miljö- och byggnämnden, miljöinspektörer och bygglovshandläggning i resp. kommun som kommer att vara handläggare för bygganmälan och anmälan om miljöprövningar. Samma sak uppkommer när en remiss kommer från miljödomstolen om en ansökan om miljöprövning, först lämna synpunkter på framtaget underlagsmaterial, om det är tillräckligt belysande och senare lämna svar på den formella remissen (kommunens vetorätt om markanvändningen).

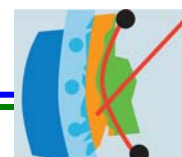
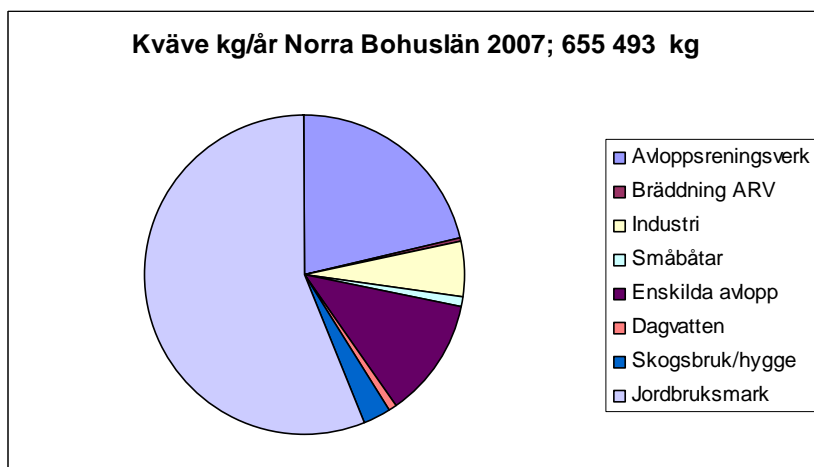
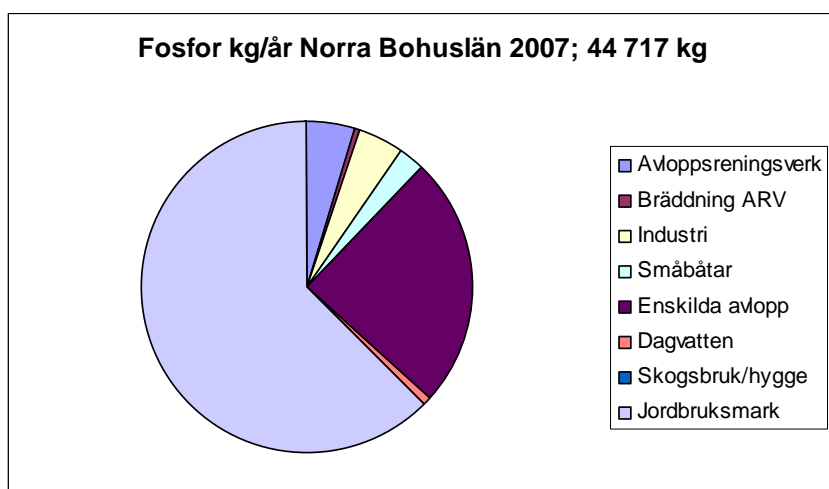

2.4 Temagrupp VA och utsläpp av närsalter

2.4.1 Sammanfattning

Den tematiska arbetsgruppen Vatten och avlopp är en samarbetsgrupp mellan kommunerna och länsstyrelsen. Gruppen har arbetat med att beskriva vilka utsläpp av närsalter som sker till kustvattnet och vilka effekter detta får på övergödningssituationen i de fem kommunernas kustvatten. Syftet har varit att beskriva dagens utsläpp av närsalter, avloppsbehandling som ett underlag för framtida planering och prioritering av åtgärder på området.

Utsläpp av närsalterna fosfor och kväve fördelar sig på följande sätt:

Utsläppen sker helt till skärgården dvs i det mer instängda kustvattnet och enskilda vikar. Vissa utsläpp sker som punktutsläpp medan läckage från mark, skog och enskilda avlopp sker indirekt till vattendrag som har sina utlopp i den inre delen av kustvattnet.

Kustvattnets i såväl Bohuslän, som västerhavet och nationen har beskrivits genom:

- Närsaltutsläpp i olika vattensystem i Västerhavet och i Sveriges kustområden
- Känslighet för övergödning i Bohuslän
- Vattenmyndighetens statusklassning
- Förekomst av makroalger i Bohuslän

Åtgärder kan vidtas av den aktör som gör stora närsaltutsläpp i syfte att minska utsläppen t ex:

- Jordbruket vad avser såväl kväve som fosfor
- Kommunala avloppsreningsverk vad avser kväve
- Enskilda avlopp, särskilt de som har utsläpp nära kustvattnen
- Industrin som har låg reningsgrad

Åtgärder kan utföras som ändrar på utsläppspunkt så att känsliga recipienter som vikar och skärgården avlastas. Detta kan enbart ske vad avser punktutsläpp som:

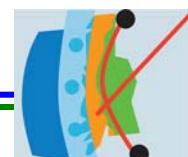
- Utsläppspunkt från kommunala avloppsreningsverk och industrin.
- Utsläpp från fritidsbåtar genom att erbjuda och informera om slamtömningsstationer.
- Punktutsläpp från enskilda avlopp som mynnar direkt till vattendrag eller kustvatten genom anslutning till kommunala avloppsreningsverk

Varierade styrmedel bör introduceras så att vi erhåller såväl kostnadseffektivitet som miljönytta och använder de olika aktörernas kompetens optimalt. Styrmedel kan vara:

- Organisatoriska t ex samverkan, införande av beting och funktionskrav, lagar
- Information och kompetensutveckling
- Teknik – bättre reningsteknik och utsläppspunkter
- Ekonomi – taxor, bidrag, avgifter

2.4.2 Riktlinjer för användning av mark och vatten:

Kommunala eller större gemensamma avloppsanläggningar som tar emot avlopp från enskilda hushåll, båtar och samhällen i kustnära områden skall finnas.

Avloppsanläggningar i kustnära lägen skall ha fullgod rening samt utsläppspunkter som bidrar till minskad belastning på känsliga vatten

2.4.3 Förslag till fortsatt utredning och utveckling

Länsstyrelsen och kommunen är de aktörer som föreslagna åtgärder utgår från. Följande åtgärder för att skapa förbättringar avseende avlopp och närsaltutsläpp föreslås:

- Samverkande politik:

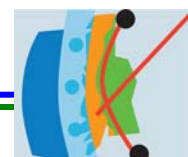
- Att anta politisk inriktning om hållbar attraktiv skärgård genom minskad övergödning och god ekologisk status i kustvattnen
- Att se över och införa samverkan och minskad övergödning som mål i reglementen för berörda nämnder och styrelser
- Att utarbeta gemensam plan för minskad närsaltutsläpp och attraktiv skärgård för såväl kommunal verksamhet som i tillsynsarbete.

- Länsstyrelsen och kommunerna

- Politisk styrning mot gemensamt mål om minskad övergödning och god ekologisk status i kustvattnen.
- Skapa en kunskap och samsyn om källorna till närsaltutsläpp i organisationen och med externa aktörer.
- Skapa en samsyn om övergödningssituationen, dess effekter och behov av åtgärder.
- Skapa och förmedla kunskapsunderlag.

- Länsstyrelsen

- Bidra med kompetensutveckling för olika aktörer i samhället
- Verka för minskad närsaltbelastning genom tekniska krav i tillsyn, ekonomiska stöd, vägledning och informationsinsatser.
- Verka för prioritering av minskad närsaltbelastning och risk för övergödning genom kostnadseffektiva krav och insatser.

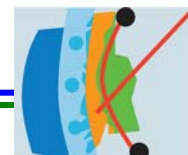
- *Kommunerna*

- Fullgod rening på samtliga kommunala avloppsanläggningar
- Minska utsläpp av kväve från större kommunala avloppsreningsverk
- Minska belastningen av närsalter i skärgården genom bättre lokalisering av utsläppspunkter
- Utarbeta planer för minskad närsaltutsläpp för såväl kommunal verksamhet som i tillsynsarbete.
- Verka för att minska utsläpp av närsalter från enskilda avlopp generellt och särskilt vid kustområdena.
- Skapa goda mottagningsförutsättningar för båtavlopp.
- Öka anslutningsgraden till kommunala avloppsreningsverk från aktörer som finns i kustområdena.
- Minskad belastning från jordbruket genom tekniska krav i tillsyn, vägledning och informationsinsatser.
- Införa rutiner för renhållning av såväl mark som vattenområden i tätorter längs kusten.

2.4.4 Framtida samverkande organisation

Att tillsammans skapa en gemensam bild av närsaltutsläpp, dess källor och effekten på recipienten är ett utgångsläge att kunna föra en gemensam diskussion om vilka insatser som behövs och vilka aktörer som är berörda. Det gäller oberoende om man är myndighet eller verksamhetsutövare. Frågor om insatser, miljöeffekter och kostnadseffektiva lösningar bör ingå i en samverkande organisations agenda. Därför bör man i framtiden ha en organisatorisk form för att skapa gemensamma kunskaper. Det kan vara mellan länsstyrelsen och kommunerna eller samtliga aktörer som ingår i t ex Vattenråden och som själva påverkar närsaltutsläppen. Vi föreslår att följande samverkansgrupper inrättas:

- Intern kommunal samverkansgrupp mellan miljö- och tekniska förvaltningar
- Intern samverkansgrupp inom länsstyrelsen
- Samverkan mellan de fem kommunerna och länsstyrelsen
- Extern samverkan mellan kommuner, Vattenråden och länsstyrelsen

Den politiska styrningen bör utgå från ett tydligt uppdrag formulerat i reglemente alt ägardirektiv som gemensamt verkar mot att nå de överenskommelser kommunernas politiska ledning formulerat.

2.5 Temagrupp Vårt Kulturarv

2.5.1 Sammanfattning

”För en miljömässigt hållbar utveckling krävs att miljöns kulturvärden – kulturmiljökvaliteter – är inbyggda i samhällets förhållningssätt och att kulturmiljön i hela sin bredd ses som en resurs i samhällsutvecklingen.” (Raä 2004:3-7)

Det är viktigt att i samhällsplaneringen bruka mark och vatten på ett hållbart sätt. Kulturarvet bör också brukas på ett hållbart sätt och levandegöras för både boende och besökare. Genom att bruka, vårda och värna kulturarvet, ger vi oss själva, besökare och turister en definition och förankring av vad Bohuslän är och har varit över tid.

Genom att se till helheten och få en överblick istället för att fokusera på enskilda objekt i våra fem kommuner, kommer vi att stå bättre rustade när det gäller kulturarvet.

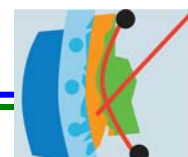
I nuläget kan vi konstatera att vi är attraktiva när ca 55 000 helårsboende blir till ca 200 000 på sommarhalvåret. Detta ställer stora krav på samhällsplaneringen i de 5 nordliga bohuskommunerna. (Omvärldsanalys ICZM-08). Vår attraktivitet vilar på värdena:

- Naturen och landskapsbilden.
- God tillgänglighet till natur och hav.
- Kulturhistoriska värden.
- Levande kustsamhällen.

Kulturmiljön är en viktig faktor för utvecklingen i kommunerna. De kulturhistoriska värdena visar på en stor bredd, från fornlämningar, till fiske sillperioder, badkultur och turism. Allt skapar en sammanhållen kontinuitet från tidigaste stenålder fram till dagens besöksmål, och allt kan tydas i landskapet.

Vi har alla ett ansvar för kulturarvet i ett globalt perspektiv. För att medvetandegöra oss behöver vi information och kunskap. Gruppen har lagt ner mycket tid på att inventera, dokumentera och analysera:

Inventering av de fem kommunernas, Västarvets och länsstyrelsens dokumentation av kända kulturmiljöer och objekt.

I det gemensamma GIS-systemet har fyrar och sjömärken lagts in.

Analys av behovet av kulturmiljövårdsprogram med tidsbundna handlings- och åtgärdsplaner.

Analys av behovet av ytterligare inventeringar, utvärderingar och skydd.

Analys av hotbilder för ännu inte lagskyddade och framtida kulturmiljöer och objekt.

Bohusläns Museum planerar att på sin hemsida under "Utgångspunkten" lägga in en särskild portal för planerare, med material från de olika kommunerna.

Stenseminarium hölls i Hamburgsund 2009-10-10 i Västarvets och Tillväxts Bohusläns regi, med nätverksbyggande som resultat.

Arbetsgruppen har initierat ett projekt om uppföljningen av bebyggelseutvecklingen i Bohuslän.

2.5.2 Arbetsgruppens förslag till utveckling

Att nuvarande samarbetet fortsätter i kmv-frågor regelbunden form.

Att temagrupper ges ansvar att intensifiera samarbetet mellan kommunerna, och Länsstyrelsen och Västarvet.

Att varje kommun inrättar en arbetsgrupp med företrädare för planeringssidan, kultursidan och Bohusläns museum/Västarvet för regelbundna samtal om projekt, planarbete och omvärldsanalyser.

Att samverkan mellan kulturmiljövård och naturmiljövård förtydligas vilka tillsammans ger kustområdet dess karaktär.

Att kraftsamla kring fortsatt översyn av planer där kulturvärden finns, uppdatera och utveckla synen på kulturvärdena.

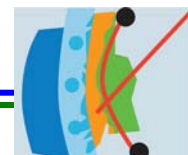
Att inspirera nya målgrupper att ta del av mångfalden av kulturvärdena.

Att söka nya former för fadder verksamhet för kulturvärdena.

Att öka intresset för internationellt kulturmiljöarbete.

2.5.3 Framtida samverkande organisation

Att varje kommun inrättar arbetsgrupp med företrädare för planeringssidan, kultursidan och Bohusläns museum/Västarvet för regelbundna samtal om projekt, planarbete och omvärldsanalyser.

Att företrädare för kommunerna och kultursektorn tillsammans bygger strategier för utbildning och kompetenshöjning, i första hand riktad till personalgrupper som handlägger ärenden i den fysiska miljön. Här bör också ingå bildande av dialoggrupper för samråd och lärande där så passar.

2.6 Temagrupp Verksamhetsområden

2.6.1 Sammanfattning

Temagruppen verksamhetsområden har varit sammansatt av näringslivsutvecklare och planerare.

Arbetet har varit inriktat på att redovisa befintliga/planerade verksamhetsområden i kommunerna samt resurser i form av ledig mark. Detta genomfördes under sommaren 2009 och har lagts ut på den gemensamma kartan som finns på hemsidan www.tillvaxtbohuslan.se.

Gruppen har även diskuterat behov inför framtiden och har kunnat konstatera att det behövs tydliga politiska kommunöverskridande viljeinriktningar för att skapa en gemensam näringslivsstrategi för norra Bohuslän.

En gemensam strategi skulle skapa förutsättningar för att ta tillvara de möjligheter som finns i norra Bohuslän för en hållbar tillväxt och utveckling.

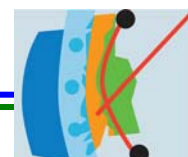
Dessutom kan man konstatera att det finns behov av att utveckla en gemensam webGIS-portal, då det är ett verktyg som skulle skapa en större tillgänglighet till information om ledig mark för etablerare och företag som vill expandera.

2.6.2 Förslag till fortsatt utredning och utveckling

Man kan konstatera att det finns behov av en åtgärdslista för vad som är viktigt planmässigt vid etablering och expansion av företag/verksamheter. En sådan åtgärdslista bör innehålla punkter såsom: planlagd mark, kommunalt markinnehav, färdigutredda förutsättningar om geoteknik och dylikt, mark för verksamhetshotell eller motsvarande.

Besöksnäringen är en dominerande bransch i samtliga kommuner och den särskiljer sig från många andra branscher på grund av sin komplexitet. Det är viktigt att hitta arbetsmetoder för att synliggöra besöksnäringens behov på ett bättre sätt och för att i förlängningen kunna tillgodose dessa i den kommunala planeringen.

Utvecklandet av en åtgärdslista för planering kopplat till näringslivets behov skulle leda till att kommunerna i sin näringslivspolitik blir bättre förberedda när det gäller planläggningen för verksamhets-etableringar och expansion av befintliga verksamheter.

En gemensam planering för framtidens näringsliv och dess lokalisering i norra Bohuslän bör utgå ifrån frågan om vilket näringsliv vi vill se i framtiden i våra kommuner. Viktiga frågor kopplat till detta är: Vad saknas? Hur kan vi bli offensiva på ett positivt sätt? Hur planerar vi för det, går det att planera?

Det är viktigt att gruppen arbetar vidare då det är en viktig fråga för näringslivets utveckling att ha en god planberedskap. En viktig förutsättning för detta arbete är en tydlig politisk viljeinriktning.

Kommunerna i norra Bohuslän har stora möjligheter att åstadkomma en bra verksamhetsplanering kopplad till projektet "Samverkansplan för skyddsvärda havs och kustmiljöer" och därmed uppnå målet med en gemensam Översiktsplan för området mellan strandlinjen och territorialgränsen.

Arbetsgruppen verksamhetsområden föreslår att styrgruppen beslutar:

Att ta fram en gemensam näringslivsstrategi för norra Bohuslän med utgångspunkt från resultaten i projektet där fysisk planering och lokal utvecklingspolitik kopplas samman. Detta kan vara ett underlag för arbetet i Fyrbodalen och Västra Götalandsregionen samt i Gränsregionen.

Att arbetet fortsätter med att ta fram gemensamma underlag för verksamhetsutveckling i havet, vid havet och ur havet som kan kopplas till ÖP-hav.

Att 50% tjänst tillsätts inom det gemensamma GIS arbetet

2.7 Temagrupp Boende

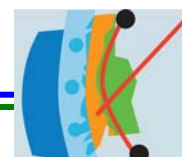
2.7.1 Sammanfattning

Efterfrågan på bostäder är stor i norra Bohuslän's kustområden. Till största delen är denna bostadsmarknad gemensam för dem som söker helårsbostad och dem som söker delårsbostad.

Under perioden 1975-2005 har antalet helårsbostäder i norra Bohuslän ökat med 32%, men befolkningen har endast ökat med 6%. Enstaka kommuner har under perioden minskat sin befolkning.

Därutöver har under samma period byggts ett stort antal fritidshus, men dessa ingår inte i det statistikunderlag som redovisas i denna rapport.

Kommunerna har under 2000-talet på ett aktivt sätt försökt stimulera ett ökat helårsboende genom de olika styrmedel som kommunen förfogar över. Exempel på sådana styrmedel är val av upplåtelseform, vitesklausul för tomter och lokalisering av nya bostäder till områden med lägre efterfrågan från fritidshusmarknaden. Nybyggnationen har legat på en hög nivå i

förhållande till folkmängd. Trots dessa insatser visar befolkningskurvan för norra Bohuslän som helhet en vikande trend.

För att vända denna befolkningstrend krävs fler aktiva insatser från kommunerna inom ramen för nuvarande lagstiftning. Sannolikt krävs även lagändringar för att målet om bibehållen eller ökad befolkning i norra Bohuslän ska kunna nås.

2.7.2 Förslag till riktlinjer

För att kommunen skall kunna styra mot ökat helårsboende krävs att man använder de befintliga verktygen: plan- och bygglagen, aktivt ägande, kommunala bostadsbolag och upplåtelseformer, på ett konsekvent sätt samt agera gemensamt/enhetligt.

För att nå målet om ökad andel helårsboende bör kommunerna verka för följande:

- att kommunerna ska samordna sina resurser och processer kring översiktsplanearbete.
- att kommunerna aktivt ska samverka med samhällsföreningar och stödja bildandet av lokala bostadsstiftelser
- att kommunerna ska ta fram strategiska boendeplaner (bostadsförsörjningsprogram) med fokus på åldersgrupper som vi i nuläget tappar på.
- att i alla fysiska planer (ÖP, FÖP, detaljplan) ska kommunerna göra en analys av möjligheten att främja helårsboende. I de bostadsområden som pekas ut i ÖP/FÖP där trycket på delårsbostäder är stort ska endast bostäder medges om de garanteras bli helårsbostäder.

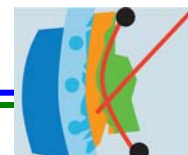
Vissa frågor ligger utanför kommunernas beslutsmandat. I frågor som berör lagändringar bör kommunerna gemensamt framföra följande slutsatser:

Enbart befintliga verktyg till styrning mot helårsboende har svårt att lösa problemet fullt ut. En lagändring av PBL som möjliggör att särskilja helårsboende från annat boende vore ett värdefullt tillskott i den verktygslåda som kommunerna behöver.

En bibehållen eller utökad förköpslag är en viktig förutsättning för att kunna bedriva en aktiv mark- och fastighetspolitik.

2.7.3 Förslag till fortsatt utredning och utveckling

Projektet har inneburit en förbättrad kunskap på många områden. Eftersom många av dessa kunskaper är en färskvara krävs fortsatt uppföljning av utfallet och ajourföring av statistik. Tydligast är behovet på dessa områden:

Fortsatt uppföljning av de verktyg för styrning som redovisas i rapporten. Kontakter med andra kommuner, organisationer och myndigheter för utbyte av erfarenheter

att genom uppföljning av ett par typiska planområden utvärdera vilken den verkliga fördelningen av helår/delår har blivit. Urvalet bör göras så att tendensen på 5/10/15 år efter inflyttning kan tolkas. Kunskap om detta saknas idag.

att kommunerna ska samordna sina resurser och processer kring översiktsplanearbete.

2.7.4 Framtida samverkande organisation

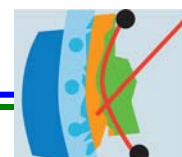
Inom projektet Kustzonsplanering och landsbygdsutveckling har framkommit att det finns ett antal frågor, framförallt av övergripande karaktär, där det är tydligt att kommunerna bör fortsätta att samarbeta och samverka i betydligt högre grad än vad som hittills har varit fallet.

Ett av de områden där arbetet bör organiseras och genomföras i samarbete mellan de fem kommunerna är inhämtande och ajourhållning av statistik rörande, boende, byggande, befolkningsutveckling, näringsliv, arbetsmarknad, arbetspendling mm. För att kunna bedriva detta arbete bör en gemensam organisation bildas. Detta bör kunna ske genom att nu befintlig personal organiseras i en "samverkansgrupp" som arbetar kontinuerligt.

Kommunernas översiktsplaneresurser kan på liknande sätt organiseras i en samverkansgrupp som arbetar kontinuerligt. Målet bör vara att man bygger upp ett gemensamt underlag för den översiktliga fysiska planeringen och att kommunernas aktualitetsförklaringar och översyn av kommuntäckande översiktsplaner synkroniseras. Om arbetet sker någorlunda samtidigt i alla fem kommuner finns bra förutsättningar för ett mer långtgående samarbete.

Vissa specialistfunktioner saknas idag i respektive kommun, eftersom kommunerna var för sig saknar underlag för sådana tjänster. Exempel på detta är juridisk- eller lantmätkompetens kopplat till markförvärv och exploateringsavtal. En samlad kompetens inom detta område skulle också aktivt kunna bidra till att fysisk planering och markpolitik får en bättre koppling. Ett annat exempel är en gemensam inflyttningssamordnare, en funktion som kan kopplas till arbetet med strategisk boendeplanering/bostadsförsörjning. En framåtsyftande omvärldsbevakning görs med fördel gemensamt för alla kommuner.

På längre sikt kan tänkas att bästa nyttan uppnås genom inrättandet av en gemensam organisation för översiktlig fysisk planering.

2.8 Temagrupp Besöksboende

2.8.1 Sammanfattning

Temagruppen har beskrivit hur boende för besöksnäringen ser ut i dag och hur den lämpligen bör utvecklas. Statistik har samlats in från kommunernas turistorganisation och en enkät till turistcheferna har genomförts för att bedöma utvecklingsbehoven

Statistik redovisas för följande boendekategorier.

- Campingenheter
- Stugbyar, antal bäddar
- Hotell/pensionat/bed&breakfast, antal bäddar
- Vandrarhem antal bäddar- redovisas ibland tillsammans med hotellbäddar
- Privatum, bäddar
- Bo på lantgård, antal anläggningar
- Gästhamnsplatser, båtplatser

Specifika utvecklingsbehov som kan identifieras och bör utvecklas vidare är:

- Lysekil bör utreda möjligheten till ökat campingboende inklusive stugor.
- Husbilsuppställningar med former för betalning bör utredas gemensamt av kommunerna.
- Förutsättningar för stuguthyrning och Home-byten bör utredas och utvecklas.
- Aktiviteter och besöksmål som kan skapa nya säsonger skall prioriteras.

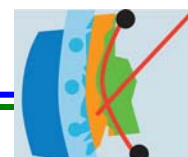
Utredningsarbetet bör ytterligare fördjupas med dialoger med marknaden samt årliga dialoger mellan turistorganisationen och kommunerna.

2.8.2 Förslag till fortsatt utredning och utveckling

Statistik bör fortlöpande följas för att utvecklingen skall hållas aktuell. Kategorier för boendestatistik för besöksnäringen bör definieras.

Vissa mer specifika utvecklingsbehov som kan identifieras och bör utvecklas vidare är:

- Lysekil och Munkedal bör utreda möjligheten till ökat campingboende inkl. stugor.
- Husbilsuppställningar med former för betalning bör utredas gemensamt av kommunerna.
- Förutsättningar för stuguthyrning och Home-byten bör utredas och utvecklas.

-
- Aktiviteter och besöksmål som kan skapa nya säsonger skall prioriteras.

2.8.3 Framtida samverkande organisation

Turistorganisationerna är idag driftorganisationer som saknar egna utredningsfunktioner. Samverkan bör ske med kommunen för att kunskap skall byggas upp om dagsläge och framtida behov. Behovet kan utvecklas i samband med översiktsplanering, detaljplanering, näringslivskontakter och -planering.

Kommunerna bör inrätta funktion för strategisk planering inom besöksnäringen.

Varje år bör turistorganisationen överlämna statistik om verksamheten till den kommunala utvecklingsenheten som handhar statistik. Vid överlämnandet bör näringslivssamordnare samt översiktplanerare/utvecklingssekreterare eller motsvarande delta. Även Västsvenska Turistrådet bör delta i en årlig genomgång.

Statistiken bör omfatta besöksstatistik från föregående säsong, statistik om anläggningar och boenden. Analys av utvecklingen i regionen och omvärlden bör finnas i bilden. Frågor om service och infrastruktur skall belysas. Vid överlämnat bör man vara överens om utvecklingsbehov och om man gemensamt bör utreda någon fråga.

Förslag till beslut:

Att inrätta funktion för utvecklingsfrågor inom besöksnäringen vars uppgift är att samverka med turistorganisationerna och lägga fram kommunala strategier för utveckling av besöksnäringen. Funktionen ansvarar för att ett nätverk med turistcheferna och kommunernas näringslivsstrateg.

2.10 Rapporter

Följande rapporter har producerats av temagrupperna samt projektgruppen:

Projektet kustzonsplanering och landsbygdsutveckling - Verksamhet 2007-2009

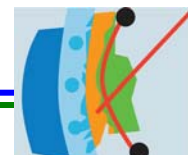
Projektet kustzonsplanering och landsbygdsutveckling - Resultat och förslag till framtida utveckling.

Vistande samt boende och byggande 1975-2005

Omvärldsanalys för norra Bohuslän

Vindkraft, gemensamma lokaliseringsprinciper och utbyggnad i norra Bohuslän

Boende, helår och delår

Boende för besökare

Närsalter och övergödning, källor och förslag till åtgärder i norra Bohuslän

Avlopp från fritidsbåtar

Rapport Båtplatsgruppen

Båtliv

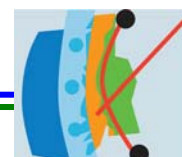
Kartläggning av privata bryggor i norra Bohuslän

Gästhamnsundersökning

Kulturmiljöarbete i norra Bohuslän

Rapport från tematisk arbetsgrupp för GIS

Verksamhetsområden

3 Samverkande organisation

Projektet har haft som mål att skapa metoder för långsiktig samverkan i och mellan kommunerna. Det innebär samverkan mellan olika kompetenser och geografiskt över kommungränserna. Samverkan skall även ske regionalt med aktörer inom vår verksamhet som t ex länsstyrelsen, Fyrbodalen, VG-regionen, Västsvenska turistrådet.

3.1 Projektets organisation och arbetsformer

Arbetet har bedrivits i såväl politiska grupperingar som tjänstemannagrupper.

Styrgruppen bestående av kommunalråd, oppositionsråd och kommunchefer har styrt arbetet. Styrgruppens ansvarar för att förankra projektarbetet i den politiska organisationen.

Kommunchefernas roll har varit att se till att organisationen har kunnat prioritera projektarbetet i erforderlig omfattning.

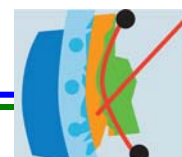
Projektgruppen bestående av olika kompetenser från de fem kommunerna, västsvenska turistrådet, länsstyrelsen och VG-regionen har drivit och styrt det löpande utredningsarbetet.

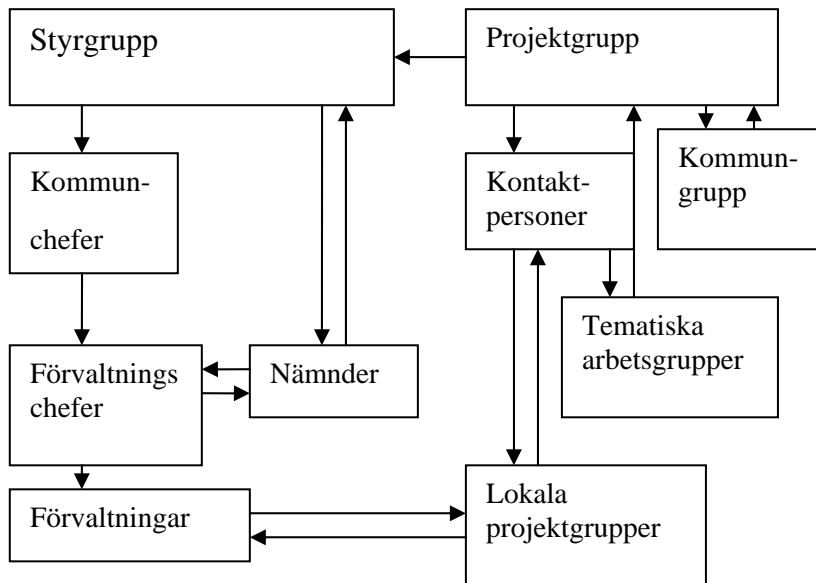
En mindre grupp i projektgruppen, lilla kommungruppen, skapades efter ca ett år för att effektivisera arbetet och har haft till uppdrag att verkställa och förbereda enskilda frågor.

Projektgruppen har knutit tematiska arbetsgrupper till sig som har fått specifika uppdrag att utreda och komma med förslag på begränsade områden. Dessa har bestått av tjänstemän med olika kompetens inom sitt utredningsområde samt representanter från kommunerna och de deltagande organisationerna.

I varje kommun fanns en lokal projektgrupp som hade som uppgift att dels ta emot information om projektets framskridande, föra information vidare ut i organisationen och själva komma med inspel till projektgruppen.

I projektorganisationen fanns representanter för olika kompetensnätverk som turism, folkhälsa, näringsliv och kultur utöver representanter för fysisk planering, utredningssekreterare och miljöhandläggare

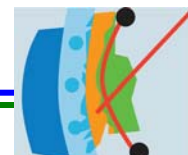
Totalt sett bedöms ca 60-80 personer vara direkt involverade i någon typ av grupp.

3.2 Projektresultat

I projektet har arbetsformen varit samverkan och nätverk såväl mellan kommunerna, mellan kompetenser och med regionala aktörer. Detta har gett en bas för att skapa gemensamma kunskaper och på så vis har man formulerat gemensamma nulägesbilder. Projektet har upprätthållit sig ganska länge på denna nivå då det varit uppenbart att man inte har gemensamma kunskaper eller bild över dagens situation. Framtida bilder och strategier har formulerats. För att samverkan skall fortgå krävs att organisationen medvetet förvaltar det som gjorts, förankrar det i organisationen samt arbetar vidare på viktiga faktorer för att det ska fortsätta samverkas.

Följande kan konstateras i projektet:

- Hinder för samverkan är att man inte upplever sig ha tid då man alltid måste prioritera vardagsproblem som består av drift av verksamheter.
- Samverkan är inte förankrad på samtliga nivåer främst mellannivå dvs förvaltningschefer och nämnsordföranden.
- Strategiskt tänkande saknas i organisationerna - orsak kan vara att vardagsfrågorna tar all plats eller att rekrytering sker av tjänstemän som uttalat ska ägna sig åt vardagsproblemen.
- Gemensamma verktyg är nödvändiga t ex GIS, kartsystem, utbildningstillfällen

3.3 Analys av dagens situation

Inom flera kompetensområden gör man samma konstaterande - vi hinner inte med projektet för vi har en vardag som tar över. Generellt har denna erfarenhet formulerats som att vi är organiserade för en driftorganisation som innebär handläggning, lösa vardagsproblem, hålla kontakter med personer och organisationer som har behov NU! Visst ska man även blicka framåt, men mellan val av dagens problem och framtiden är valet lätt. Organisationen har prioriterat dagens frågor Det här problemet kan observeras på de flesta områden:

- Planerare som handlägger bygglov och detaljplaner
- Kultursamordnare som ska fylla säsongens kulturutbud
- Näringslivssamordnare som ska ha kontakt med enskilda företagare
- Va - tekniker som ska driva reningsverk
- Miljöhandläggare som ska handlägga enskilda ärenden
- Turistchefer som ska driva turistbyråer

Osv.

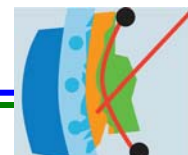
Man kan också observera att det finns tjänstemän som i sin roll har långsiktighet som uppdrag t ex miljöhandläggare och fysiska planerare. Här bottnar långsiktigheten i starka lagstiftningar som skall säkra långsiktig hushållning av mark och vatten samt att samhället når uppsatta miljö kvalitetsmål. Andra tjänstemän har fått vardagen som uppdrag och att lösa akuta problem för kommuninnevånare t ex näringslivssamordnare som har en mer coachande roll. Att förena dessa roller och skapa förståelse är inte självklart och har också tydliggjorts i projektet.

För att lösa morgondagens frågor så måste någon ha det som arbetsuppgift och vardag. Våra kommuner representerar en verksamhet med ett befolkningsunderlag på knappt 200 000 invånare men ett skatteunderlag från ca 60 000 invånare. Genom att analysera några sådana kommuner har vi fått en uppfattning om hur andra organisationer tolkar sitt behov av strategiska funktioner.

Att vi skapat så mycket kunskap i projektet säger en del om att man kanske inte ens i vardagen hinner tolka dagsläget och absolut inte sätta det i relation till andra liknande organisationer vilket ju även för en driftorganisation kan vara en brist.

Vi saknar sålunda både tid att ta fram gemensamma fakta som tid eller resurser för att blicka framåt och utveckla gemensamma strategier. Orsaken kan vara resursbrist eller låg vilja att så ska ske.

Ska en samverkande organisation inte bara utbyta fakta om dagens verksamhet måste någon ha till uppgift att fundera över tolkningen av nuläget, vad som sker i omvärlden och föreslå strategier inför framtiden. Det måste finnas en vilja från politiker att organisationen skall leverera underlag för framtida utveckling.

Ett annat konstaterande är att man inte är helt överens i organisationen om att samverkan skall ske, kanske upplevs det som konkurrens mellan egna resurser och de övergripande frågorna. För att samverkan skall kunna ske utan inre strider om resurser krävs att samverkan förankras i organisationen. Det innebär att såväl kommunchefer som förvaltningschefer skall ge samma signaler och att såväl kommunalråd som nämndordförande skall ge samma signaler. Samverkan bör föras in i de styrande dokumenten i resp kommun t ex övergripande mål, reglementen och arbetsbeskrivningar.

Allt det som sagts ovan gäller naturligtvis i den egna organisationen och varje kommun skulle naturligtvis kunna ha egna resurser för detta. I det ekonomiska läget som kommunerna befinner sig i så upplevs det som orealistiskt att ha så många skiftande kompetenser. Under projektet kan också reflektionen göras att ibland sitter 5 personer, en från varje kommun och sammanställer material, planerar för liknande verksamheten mm som lika väl kunde göras av en person eller så kan man i alla fall dela upp arbetet så någon får bli bra på ett område och någon annan bra på ett annat område. Våra kommuner upplevs som för små för att ha duktiga personer på allt men genom att specialisera sig över ett större geografiskt område skulle man få ekonomiskt underlag för det.

3.4 Temagrupper

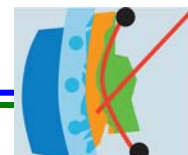
Temagrupperna har gett förslag på hur man vill samverka inom sitt ämne i framtiden. Förslagen utgör generellt samverkan i olika nätverksgrupper som består av kompetensnätverk eller tvärssektoriella grupper. Dessa grupper bör vara funktionella och inte enbart beroende av personligt intresse eller för att man varit med i detta projekt.

Samverkan inom projektet har bidragit till bättre underlag och kunskap för att lösa morgondagens uppgifter men även för att hantera dagens problem. Samverkan har också bidragit till en ökad förståelse och respekt mellan olika yrkesgrupper och stärkt det strategiska arbetet i kommunerna. Nya kontaktytor ger redan positiva effekter och effektiviseringsvinster i annat arbete eftersom personalens kompetens utnyttjas bättre.

Temagrupperna efterfrågar också gemensamma resurser för övergripande frågor som statistik, GIS och omvärldsanalys. De samverkande grupperna förslås arbeta med planeringsunderlag, flera förslag finns på att man t ex vill synkronisera framtagandet av strategiska planer som t ex översiktsplan, kulturminnesvårdsprogram och strategiska boendeplaner och på sikt kanske göra gemensamma planer.

3.5 Exempel på strategisk organisation

Inom projektet har några kommuner studerats som har en verksamhet som har motsvarande vår verksamhet, Varberg och Uppsala kommun. Varberg har samma mängd invånare som våra fem kommuner har tillsammans dvs knappt 60 000 personer. Varberg är en

sommarkommun och har fler vinstande är sina invånare även om de inte står i paritet med norra Bohuslän.

Uppsala har 185 000 invånare dvs motsvarande knappt det invånarantal som kommunerna i norra Bohuslän har som vinstande under högsäsong. Uppsala kan därför sägas representera en kommun som har en verksamhet som är maximalt vad norra Bohuslän kan sägas ha.

3.5.1 Uppsala

Man har en organisation för strategisk samhällsutveckling som är organiserad under kommunstyrelsen .

Funktion	Ansvarsområde
Planeringsdirektör	
ÖP - projektledare Stadsutvecklare - processledare	Samordnar ÖP-arbetet
2 Statistiker MiljöStrateg KlimatStrateg TrafikStrateg VälfärdStrateg MångfaldStrateg Strateg Internationella frågor Studentfrågor Bostadsstrateg	Statistik, utredningar, omvärldsanalys

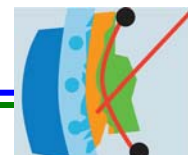
Totalt 13 personer exklusive GIS-organisation

3.5.2 Varberg

Nedan beskrivs Varberg kommuns utvecklingsorganisation vad gäller fysisk planering och utvecklingsfrågor; planeringskontoret, stadsbyggnadskontoret, utvecklingsledare och näringslivsfrågor dvs 4 olika organisationer.

Planeringskontoret är en del av kommunstyrelseförvaltningen och har ansvaret för de strategiska planeringsfrågorna. Planeringskontoret biträder kommunstyrelsen med planerings- och beslutsunderlag i frågor som bland annat rör övergripande kommunplanering och kommunens fastighetsinnehav.

Planeringskontoret beställer planläggning av stadsbyggnadskontorets planenhet.

Funktion	Ansvarsområde
Planeringschef	markfrågor, exploateringsavtal, förköp
Samhällsplanerare	Utredningar
Utredare	Statistik, utredningar
Utredare	Kollektivtrafik, utredningar
Samordnare	Agenda 21
Kommunekolog	Miljö- och naturvårdsfrågor, kalkning
Ekonomiansvarig	Ekonomi, tomt- och bostadsrättskö, förköp
Exploateringsingenjör	Markfrågor, servitut, industritomter, förköp
Markutredare	Markfrågor
Bebyggelsestrateg	Detaljplaner
Energirådgivare	Energirådgivning

Stadsbyggnadskontoret är en egen förvaltning som svarar för kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har det närmaste ansvaret för olika stadsbyggnadsfrågor. På denna förvaltning sker den fysiska planeringen. Inom stadsbyggnadskontoret finns även GIS-funktionen som utgörs av en GIS-samordnare och en GIS-ingenjör.

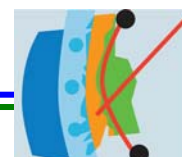
Näringslivsfrågor ligger i ett från kommunen fristående bolag Marknad Varberg som har ansvar för näringslivsutveckling och näringslivsstöd samt har ansvar för besöksnäringsutveckling och turistbyrå. Kommunen har ett tätt och nära samarbete som fungerar bra.

Inom kommunledningsstabens enhet ledningsstöd arbetar två utvecklingsledare och en jurist. Enheten ledningsstöd utgör stab till kommundirektören. Enheten samarbetar mycket med planeringskontoret i frågor med gemensamma beröringspunkter. Exempelvis så deltar en av utvecklingsledarna som kommunledningsstabens representant i arbetet med översiktsplanen.

Om man översätter utvecklingsorganisationen från de fyra olika enheterna i Varberg till en struktur, tar bort delar som juridik, mark- och fastighetsfrågor kan följande bild jämföras med Uppsalas organisation.

Funktion	Ansvarsområde
Samhällsplanerare	Utredningar
Utredare	Statistik, utredningar
Utredare	Kollektivtrafik, utredningar
Samordnare	Agenda 21
2 Utvecklingsledare	Omvärldsbevakning, attraktivitet
Bebyggelsestrateg	Detaljplaner
Näringslivschef (marknad Varberg)	Näringsliv
2 GIS	GIS samordnare, GIS ingenjör

Totalt 8 personer exkl GIS, 10 personer inkl GIS

3.6 Förslag framtida utveckling

Samverkan mellan kommunerna och även med regionala organisationer har i projektet kommit igång i en betydligt högre omfattning än tidigare. Man ser värdet av att samverka, skapa gemensamma kunskaper och diskutera framtida lösningar. Ett första steg i fortsatt samverkan är att stödja arbetet med olika samverkansgrupper och att de stärker och utvecklar arbetet med:

- Kunskapsuppbyggnad
- Gemensam analys av dagens behov
- Synkroniserar utveckling av planer i samtliga kommuner

Vissa funktioner bedöms som grundläggande stöd i verksamheternas strategiska utvecklingsarbete t ex statistik, omvärldsanalys, GIS och utredning. Dessa stöd bör samlas och stärkas så att de har erforderlig omfattning, har långsiktighet och strategi som sin basuppgift och därmed inte äts upp av den dagliga driften.

Andra funktioner saknas helt idag, detta gäller strategier som har som uppgift att vara processledare och utredare i det strategiska långsiktiga planeringen, detta gäller t ex trafik/infrastruktur, näringsliv, miljö, besöksnäring, boende/byggnad.

Vi föreslår följande:

Steg 1: Stärk arbetet med funktionella nätverk och samverkansgrupper

Steg 2: Skapa en organisation som har till uppgift att leverera strategiskt underlag och stöd till verksamheterna.

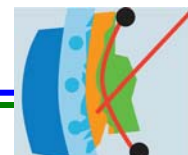
Steg 3: Ta beslut om att skapa en gemensam strategisk utvecklingsplan- medvetandegör organisationen om var skiljelinjen går mellan det gemensamma och det lokala

Steg 4: För in samverkan och gemensamma överenskommelser i styrdokument som t ex reglementen och ägardirektiv efter valet 2010.

3.6.1 Organisation

En strategisk organisation gemensam för de fem kommunerna kan t ex bestå av följande funktioner:

- Processledare översiktlig planering
- Statistik, nuläge och omvärldsanalys
- GIS-samordnare

-
- Strategiska utredare: miljö, infrastruktur (väg, järnväg, va, energi), näringsliv (turism, övriga sektorer), boende och planering, välfärd (sociala aspekter på samhällsplaneringen). Totalt en omfattning på ca 8-9 personer.

Utöver den centrala funktionen skall samverkan fortsätta och utvecklas mellan kommunala organisationer genom permanenta samverkansgrupper och tillfälliga samverkande projekt. Samverkan skall uttalas som tydliga uppdrag.

En strategiskt organisation skulle kunna ha följande uppdrag:

- Skapa gemensamma planerings- och beslutsunderlag för gemensam strukturplan
- Statistik och omvärldsbevakning
- Synkronisera översiktsplanarbetet
- Samordna remisser på gemensamma områden.

